

KNIHY KNIHOVNY KUNŠTÁTSKÉ

Doktor Emil Holub, rodák z českých Holic, inspirovaný postavou velkého anglického cestovatele Davida Livingstona, vydal se na africký kontinent celkem dvakrát. Strávil tam jedenáct let života. Nejdříve působil jako lékař v diamantových dolech na jihu Afriky, poté podnikl výpravu po řece Zambezi až k Viktoriiným vodopádům, kterých dosáhl jako druhý běloch právě po Livingstonovi. Výprava skončila katastrofou, když v peřejích řeky Zambezi přišel o sbírky a všechny své deníky. Z první cesty vytěžil dva obsáhlé cestopisy *Sedm let v Jižní Africe* a *Druhá cesta po Jižní Africe*, které na tuto osobnost upozornily světovou veřejnost, mimo jiné se o Holubovi obdivně vyjádřil Charles Darwin.

Hned po návratu domů se začal připravovat na druhou cestu, jež je obsahem knihy, kterou čtenářům představujeme. Za tohoto druhého pobytu se Holubovi podařilo proniknout za nepředstavitelných útrap až na území obávaného černošského kmene Mašukulumbů. Prošel územím dnešní Jihoafrické republiky a Botswany, Rhodesií, a podél horního toku Zambezi do Zambie. Po dramatickém střetnutí s Mašukulumby se trosky expedice musely vrátit zpět do Kapského Města a odtud do vlasti. Zdá se neuvěřitelné s jakou srdnatostí a odolností doprovázela svého muže jeho teprve osmnáctiletá manželka Růžena. Přes faktický neúspěch obou výprav podařilo se Holubovi shromáždit rozsáhlé sbírky, z nichž ve Vídni a v Praze uspořádal slavné, leč prodělečné výstavy. Osud sbírek je truchlivý, Národní muzeum o ně neprojevilo zájem, takže byly roztroušeny po školách a institucích, jež nebyly schopny sbírky řádně spravovat. V doslovu čteme: *„Kdyby zůstaly v celistvosti, dodnes by tvořily mimořádně cenné hodnoty pro poznání afrického světadílu. Bereme-li v úvahu dobové poměry, můžeme pochopit i tento Holubův problém včetně konečného rozhodnutí věnovat sbírky institucím a školám, z nichž většina nebyla, bohužel, schopna zachovat je pro budoucnost.“*

Životní útrapy a strádání z cest ukončily předčasně - v 55 letech - život největšího českého cestovatele 19. století. Zemřel 21. února 1902 ve Vídni, kde je i pohřben. Jeho manželka ho přežila o 56 let. Zemřela ve Vídni v roce 1958.

V současnosti probíhá pozoruhodná výstava „Dr. Emil Holub - africký cestovatel“ v Muzeu Kroměřížska v Kroměříži. Výstava trvá až do 11. března 2012, otevřeno denně mimo pondělí 9-12 a 13-17 hod. Komu se nechce cestovat z Kunštátu až do daleké Kroměříže, může se vypravit do hlubin afrického kontinentu na stránkách Holubova cestopisu.

HOLUB Emil: CESTA DO ZEMĚ MAŠUKULUMBŮ, Praha, Mladá fronta, 1973